

Udvalgte interessante afgørelser og artikler om bevisførelse, Mette Mortensen den 28. oktober 2022

Relevans

1. U1976.837H: Ikke relevant at føre vidne (den daværende statsminister Anker Jørgensen) om forhold, der allerede var tilstrækkeligt belyst ved dokumentbevis
2. FED2009.3Ø: Ikke relevant at føre en ægtefælle som vidne vedrørende forhold, som den anden ægtefælle, der også var indkaldt som vidne, var tilstrækkeligt i stand til at svare på
3. U2018.2011H: Sag om genoptagelse af en patientskadesag i medfør af erstatningsansvarslovens § 11 blev ikke udsat på indhentelse af speciallægeerklæring om senere helbredstilstand
4. FM2020.103Ø: Ikke grundlag for at afskære forelæggelse for RLR, selvom sagsøgte forud for sagsanlæg ikke havde bestridt årsagssammenhæng
5. U2020.2413Ø: Spørgsmål til assessor vedrørende vedkommendes tilkendegivelse under hovedforhandlingen i første instans var ikke bevisførelse af betydning for sagen
6. U2020.3888Ø: Anmodning om at føre appellants advokat som vidne i landsretten for at belyse et andet vidnes forklaring i byretten blev afvist
7. U2021.4099Ø: Vidneførelse af myndighedsperson tilladt.

Særlige forhold:

8. U2012.1893V: Videoobservationer af modparten kunne fremlægges (lovligheden af den fremgangsmåde, er anvendt ved tilvejebringelsen har ingen betydning)
9. U2021.1283Ø: Lydoptagelser af telefonsamtaler med en taksator, som var optaget uden dennes vidende, kunne fremlægges

Syn og skøn

Artikel: FM2018.59: Mette Mortensen – Syn og skøn anno 2017

Rammen

10. U2015.151Ø: Det er et krav, at der er fastsat en overordnet ramme for syn og skøn, førend retten kan træffe afgørelse om formulering af spørgsmål
11. U2015.3719V (FM2015.177V): Der kan ikke stilles krav om en detaljeret ramme

Spørgsmålene

12. U2015.1856Ø: Det var ikke for generelt formuleret at spørge om et alarmsystem opfyldte sikringskrav
13. U2015.3719V (FM2015.177V): Der kunne spørges (generelt) om, hvorvidt der kunne konstateres skader på stole.
14. U2018.2877Ø: Ikke grundlag for at afvise spørgsmål som ifølge byretten ikke kunne tillægges nogen afgørende bevisværdi
15. FM2015.2Ø: Det kan ikke pålægges en skønsmænd i forbindelse med besvarelse af skønstema at indhente tilbud.

Supplerende syn og skøn

16. U2020.1667V: Adgang til mere end et supplerende syn og skøn

17. U2020.282H: Tilbud indhentet efter modtagelse af skønserklæring i en isoleret bevisoptagelse kunne indgå i grundlaget for supplerende spørgsmål til skønsmanden (men ikke som bilag i sagen, jf. også U2017.1184H)
18. U2022.4802Ø: Tilbud indhentet efter modtagelse af skønserklæring i en isoleret bevisoptagelse kunne indgå i grundlaget for supplerende spørgsmål til skønsmanden (men ikke som bilag i sagen).
19. U2020.800V: Udtalelser fra Det Veterinære Sundhedsråd kunne fremlægges (til brug for supplerende syn og skøn?)
20. U2018.1118Ø: Ikke nyt syn og skøn i sag, hvor der var væsentlig forskel på en skønsmand og en anden sagkyndiges beregning af udbedringsudgifter.
21. U2021.3630H: Ikke grundlag for nyt syn og skøn, da temaet for nyt syn og skøn måtte antages at være det samme, og der ikke var grundlag for at tilsidesætte det oprindelige syn og skøn.

Blandede bolsjer

22. U2015.3706H: Der kan ikke foretages syn og skøn, hvis der ikke er en genstand, der kan gøres til genstand for syn og skøn
23. U2013.2296H: Fotos indhentet ensidigt før og efter sagens anlæg kunne fremlægges og kunne indgå i materiale, der skulle danne grundlag for syn og skøn
24. FM2018.49VLK: Fotos og en erklæring om faktiske forhold kunne fremlægges.
25. FM2020.189Ø: Skønsmand ikke generelt inhabil i sager, hvor forsikringssselskab er parter, fordi han og den virksomhed, han var ansat i, deltog i Ankenævnet for Forsikring og flere retssager
26. U2021.3483V: Skønsmand, der endnu ikke er udpeget, har ikke krav på honorar for fremsendelse af overslag
27. U2022.1977Ø: Retten kan ændre tilkendelse af vederlag til skønsmanden i medføre af retsplejelovens § 222 ved nye oplysninger.

Skønsforretningen

28. U2013.2246Ø: Det er først og fremmest skønsmanden, der bestemmer, hvor skønsforretningen skal foretages.
29. U2022.4802Ø: Anmodning om besigtigelse ved drone blev imødekommet af retten.
30. U2021.4536H: Skønserklæring skulle udgå af sagen, bl.a. fordi den ene part ikke var underrettet om skønsforretningen.
31. FM2021.17V: Skønsmand, der ikke havde indkaldt parterne til skønsforretning var ikke inhabil.
32. U2008.285Ø: Parternes sagkyndige rådgivere må være til stede under skønsforretningen.
33. U2019.3876V: Efter en konkret afvejning af sagens omfang, hensynet til sagens fremme og omkostninger blev det tilladt, at en skønsmand, der havde den faglige kompetence til at påtage sig den væsentligste del af opgaven, blev udpeget og lod sig supplere af en anden sagkyndig efter skønsmandens forslag.
34. Vestre Landsrets kendelse af 5. marts 2020 i BS-46925/2019-VLR: Hvis skønsmanden benytter sig af sagkyndig bistand, kan vedkommende indkaldes til afhjæmning.
35. FM2022.62ØLK: Supplerende spørgsmål i en isoleret bevisoptagelse lå uden for skønsmandens kompetence.
36. U2019.342V: Skønsmanden kan ikke frit indhente bilag, men bliver ikke altid inhabil, når han gør det.
37. FM2020.86V: Eksempel på en skønsmand, der blev afsat (havde ikke tilstrækkelig fokus på alene at svare på det, han blev spurgt om, og han anvendte værdiladede udsagn, der skabte tvivl om hans upartiskhed

Isoleret bevisoptagelse

Artikel: U2017b.407: Ane Røddik Christensen og Kåre Mønsted – Sagsomkostninger ved isoleret bevisoptagelse

38. U2019.1153Ø: Isoleret bevisoptagelse på trods af indsigelse om, at kravet muligvis var forældet.
39. U2021.2091V: Isoleret bevisoptagelse på trods af indsigelse om ansvarsfrihed i medfør af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom
40. U2021.784Ø: Ikke isoleret bevisoptagelse til vurdering af, om der skulle indledes voldgiftssag
41. FM2017.226Ø: Ikke isoleret bevisoptagelse til fuld revision af en haveforenings regnskab, fordi der var tale om en undersøgelsesmæssigt præget gennemgang, der ikke var knyttet til en konkret retlig tvist
42. FM2019.186Ø: Yderligere parter kan inddrages under isoleret bevisoptagelse ("adcitation")
43. U2012.1513V: Isoleret bevisoptagelse må sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
44. FM2018.55Ø: Syn og skøn i medfør af AB 92 § 45 sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer.
45. FM2022.16: Isoleret bevisoptagelse vedrørende opgørelse af misbrug af uskiftet bo skulle ikke behandles i skifteretten.

Omkostninger

46. U2020.2622Ø: Ikke hjemmel i § 343, stk. 2 til at bestemme, at indstævnte skulle foreløbigt skulle afholde omkostninger til bevisoptagelse, som rekvirenten havde bedt om – heller ikke til besvarelse af egne spørgsmål
47. FM2020.33Ø: Der kunne fastsættes omkostninger i isoleret bevisoptagelse mere end 7 måneder efter skønserklæring (selvom forarbejderne omtaler en absolut frist på 3 måneder)
48. U2021.4524H: Fordeling af omkostninger ved isoleret bevisoptagelse
49. U2022.1095: Fordeling af omkostninger ved isoleret bevisoptagelse
50. U2020.1685Ø: Beregning af værdi ift. kæreadgang
51. U2021.1052V: Udgifter til isoleret bevisoptagelse anses for påført i forbindelse med retssag og skulle derfor erstattes under den efterfølgende retssag
52. FM2020.243Ø: Der kan ikke træffes afgørelse om omkostninger ved gennemført isoleret bevisoptagelse under den efterfølgende retssag

I øvrigt

53. FM2018.223VLK: Afskåret fra at stille supplerende spørgsmål, hvis de ikke indgives inden for den af retten fastsatte frist (også gengivet i FM2018.206).

Ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer

54. U2012.1513V: Isoleret bevisoptagelse må sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
55. FM2018.55Ø: Syn og skøn i medfør af AB 92 § 45 sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer

56. U2022.728V: Sagkyndig erklæring indhentet før sagsanlæg, men modtaget efter, kunne fremlægges.
57. U2015.549H: Selvom en sagkyndig erklæring ikke kan fremlægges som bilag, kan den (formentligt) gengives i parternes processkrifter

Ensidigt indhentet

58. U2004.1847H: Ikke hjemmel til at nægte indhentelse eller fremlæggelse af en udtalelse i medfør af eal § 10.
59. U2014.1532H: Speciallægeerklæring indhentet af Arbejdsskadestyrelsen uden parternes indflydelse ikke omfattet af retsplejelovens § 341 a.
60. U2015.2970Ø: En lægeerklæring indhentet efter sagens anlæg er ikke omfattet af retsplejelovens § 341 a, hvis parten ikke har haft indflydelse på valget af speciallæge.
61. U2020.938H: Erklæring, der var indhentet af en anden end parterne og uden sammenhæng med den pågældende sag er omfattet af § 341 a, hvis en part har haft indflydelse på udpegning af sagkyndig og udarbejdelse af erklæring.
62. U2021.1048H: Erklæringer indhentet efter retsplejelovens regler om syn og skøn i en anden sag, hvor den ene af parterne ikke var part, er omfattet af § 341 a.
63. U2014.291V: Skønserklæring i voldgiftssag, hvor kun den ene af retssagens parter var part (og hvor modparten have afvist at deltage i syn og skøn ved Voldgiftsnævnet) er omfattet af § 341 a.
64. FM2018.92V: Erklæringer udarbejdet af parten selv kan fremlægges.
65. U2021.2642V: Erklæringer udarbejdet af parten selv kan fremlægges (fsva. bilag P og Q).
66. U2022.97H: Erklæringer (kaldet en "talopstilling") udarbejdet af partens revisor var ikke et partsindlæg og kunne derfor ikke fremlægges

Teknisk, økonomisk eller lignende karakter

67. U2017.1184H: Tilbud på udbedring af mangler ved fast ejendom, der ikke var accepteret, er omfattet af § 341 a.
68. U2020.282H: Tilbud på udbedring af mangler ved fast ejendom er omfattet af § 341 a

Konkret

69. U2019.2537H: En part kan indhente sagkyndige erklæringer af generel karakter (!)

Skriftlige vidneerklæringer

Artikel: ET2022.150: Julie Arnth Jørgensen – Skriftlige parts- og vidneerklæringer

70. U1989.158V: Landsretten tillod skriftlige vidneerklæringer med begrundelsen: "der findes ikke i retsplejeloven regler, der afskærer en part fra under en dispositiv borgerlig sag som bevismiddel at fremlægge dokumenter, der indeholder en beretning om forhold uden for dokumentet"
71. U1999.1549H: Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse i henhold til grundene, hvoraf følger: "Retsplejeloven indeholder ikke andre regler, som begrænser en parts adgang til at fremlægge bilag under en civil sag, end retsplejelovens § 341 om overflødig bevisførelse." Det blev herefter tilladt udskrifter af afhøringer mv. fra en undersøgelseskommission blev fremlagt
72. U2004.2865Ø: Skriftlige vidneerklæringer fra udenlandske vidner, der ensidigt indhentet med henblik på at træde i stedet for an vidneafhøring kunne ikke fremlægges

73. U2011.1496Ø: Ikke tilladt at indhente en skriftlig erklæring fra sagsøgeren i stedet for en partsforklaring.
74. FM2011.14Ø: Det blev tilladt en part at fremlægge en kortfattet skriftlig vidneerklæring, som var ensidigt indhentet hos et vidne, der ikke kunne møde under hovedforhandlingen.
75. U2020.2775V: To mails fra et vidne om vidnets involvering og kendskab til sagen kunne fremlægges i en situation, hvor vidnet på grund af sygdom ikke kunne afgive forklaring i retten. Landsretten udtalte, at de var indhentet uden rettens forudgående tilladelse og allerede derfor ikke kunne fremlægges i medfør af § 297, men tillod dem fremlagt alligevel.
76. FM2010.263V: Ensigt indhentet skriftlig vidneerklæring kunne fremlægges med begrundelsen: "der findes ikke i retsplejeloven regler, der afskærer en part fra under en dispositiv, borgerlig sag at fremlægge dokumenter, der indeholder en beretning om forhold uden for dokumentet
77. U2012.63V: Erklæringer der beskrev nogle faktiske hændelsesforløb, og som var indhentet inden sagens anlæg, kunne fremlægges (ikke omfattet af § 297)
78. TfA2016.439V: Skriftlige erklæringer, der var "indhentet uden rettens forudgående tilladelse og dermed ikke i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 297, stk. 1" blev ikke tilladt fremlagt.

Processen

79. FM2011.245Ø: Landsretten tillod indhentelse af skriftlige vidneerklæringer og hjemviste sagen til byretten med henblik på den nærmere udformning af spørgsmålene

Vidneførsel

Vidnepligt

80. U2021.4115H: En partner på et advokatkontor, som ikke var advokat er ikke omfattet af vidneudlukkelse i medfør af retsplejelovens § 170.
81. FM2020.74: Vidnepligt for advokat, når det er parten selv, der beder om vidneførslen.
82. U2013.687Ø: Formanden for en voldgiftsret havde pligt til at afgive forklaring
83. U2021.4099Ø: Vidneførsel af myndighedsperson tilladt.
84. U2022.552Ø: Kurator kan ikke meddele samtykke til, at et konkursbos tidligere advokat afgiver forklaring, når konkursboet er en personlig skyldner, der ikke giver samtykke.
85. U1962.812H: Ikke vidnepligt for medlemmer af responsumudvalg, som havde afgivet en udtalelse, som var fremlagt i sagen (ikke konkret kendskab til sagens genstand, men alene kendskab via sagens parter og ikke skøns mænd)

Sagkyndige vidner

86. U2017.956H: En erklæringsgiver kan afhøres, hvis hans erklæring er en del af sagen (også selvom der er indhentet en erklæring fra RLR).
87. U2008.2193H: Afhøring af erklæringsgiver må begrænses til en uddybning af hans erklæring.
88. U2017.2384Ø: Erklæringsgiver kan afhøres, hvis der ønskes uddybning, men ikke hvis der ønskes en ændring af udtalelsen.

89. U2015.1433V: En erklæringsgiver kan afhøres uddybende om sin egen erklæring og må ikke afhøres om det skøn, RLR har foretaget.
90. U1981.137V: En erklæringsgiver kan afhøres om faktiske iagttagelser, selvom hans erklæring ikke kan fremlægges ("i hvert fald" når genstanden ikke længere kan besigtiges)

Afhøring ved video

91. Artikel: U2019b.168: Landsdommer Katja Høegh – Om videoafhøring af vidner, skøns mænd og parter i udlandet.
92. U2013.2930Ø: Tilladelse til videoafhøring af beskedent omfang af udenlandske vidner (via telefonbindelse etableret af parten).
93. FM2020.190: Afhøring ved video pga. covid-19 (tilladelse til videoafhøring af et vidne forudsætter som udgangspunkt, at kravene i § 192, stk. 2, jf. stk. 3 og 4, er opfyldt)